

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București

Telefon/Fax: +40-23-052.06.22 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avpsuceava@avp.ro

Domnului Ministru Ion-Marcel VELA,
Ministerul Afacerilor Interne

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE Nr. 2237 / 12 DEC. 2019

RECOMANDAREA

Nr. 153 din 12 decembrie 2019

În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (1) și art. 15 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului a aprobat sesizarea din oficiu și a dispus verificarea cazurilor de dispariție a unor copii din centrele de tip rezidențial aparținând Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) Vaslui, despre care a relatat mass-media la sfârșitul lunii octombrie 2019.

În acest sens, potrivit datelor stabilite în Împuternicirea nr.19407/04.11.2019, echipa instituției Avocatul Poporului, alcătuită dintr-un expert din cadrul Biroului teritorial Suceava – Domeniul Avocatul Copilului, însoțit de doi consilieri (din cadrul Biroului teritorial Iași, respectiv Domeniul Armată, Justiție, Poliție, Penitenciare), a efectuat o anchetă la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui și la Inspectoratul de Poliție Județean (IPJ) Vaslui, în data de 6 noiembrie 2019.

Aprobată de Avocatul Poporului în urma sesizării din oficiu nr. 1422/19308/01.11.2019, privind posibila încălcare a normelor constituționale care reglementează *protecția copiilor și a tinerilor și dreptul la viață și la integritate fizică și psihică*, prevăzute de art. 49 și art. 22 din Legea fundamentală, **ancheta a avut drept scop verificarea aspectelor semnalate în știrea intitulată: „11 copii au dispărut din centrele lui Ionel Armeanu. Minorii sunt bătuți, abuzați și transformați în sclavi”**, publicată de *știri.ist.ro* în data de 27 octombrie 2019.

Obiectivele anchetei specifice pentru Inspectoratul de Poliție Județean Vaslui au vizat următoarele:

➤ confirmarea numărului total de cazuri cu minori dispăruți în anul 2019, cu precizarea următoarelor elemente:

- din acest număr, câți erau instituționalizați în centre de plasament?

- câte cazuri au fost soluționate până în prezent?

- în ce stadiu se află cazurile nesoluționate în planul cercetării și urmăririi penale, eventual soluții ale instanțelor?

➤ concluziile conducerii IPJ Vaslui în analiza cazuisticii, modele acționale, tipare comportamentale, eventuale disfuncții în plan normativ sau în aplicarea legii etc.;

➤ modul în care au fost valorificate în plan preventiv concluziile (de până în prezent) ale cazului Caracal;

➤ dacă din practica operativă din aceste cazuri se pot desprinde teme apte de a fi incluse în planul de pregătire profesională continuă a cadrelor de poliție, cadre cu responsabilități în această arie tematică.

Dat fiind faptul că ancheta a fost programată a fi efectuată în cursul unei singure zile, s-a solicitat conducerii Inspectoratului de Poliție al Județului Vaslui să delege, pentru a participa la sediul DGASPC Vaslui, pe ofițerii de poliție din cadrul IPJ Vaslui care cunosc aspecte concrete legate de cazurile de dispariție a copiilor din centrele de tip rezidențial aparținând DGASPC Vaslui, pentru a oferi informațiile referitoare la aceste cazuri și a discuta pe marginea obiectivelor specifice trasate.

Conducerea Inspectoratului de Poliție al Județului Vaslui i-a delegat pentru a participa la anchetă pe șeful Serviciului Investigații Criminale, domnul comisar șef și pe agentul

În cadrul anchetei au fost solicitate Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui dosarele copiilor ce figurează dispăruți, fiind verificate documentele referitoare la: rapoartele de reevaluare a situației minorilor, evaluările și fișele de consiliere psihologică, adresele către Poliție privind părăsirea centrului fără permisiune.

Din cele relatate de reprezentanții IPJ Vaslui și din materialul pus la dispoziție, transmis prin adresa înregistrată la Biroul teritorial Suceava sub nr. 1512/26.11.2019, s-au evidențiat următoarele aspecte:

➤ **din totalul de 130 cazuri de dispariție minori, înregistrate în cursul anului 2019 pe raza teritorială a județului Vaslui, un număr de 47 de cazuri au fost cu minori dispăruți din instituții ale DGASPC Vaslui;**

➤ **din numărul total de 130 cazuri au fost soluționate 111 cazuri, rămânând în lucru 19 cazuri, din care, la data efectuării anchetei, mai existau în lucru 10 cazuri de minori dispăruți (plecați voluntar) din instituții ale DGASPC Vaslui;**

➤ **nicio dispariție din cele înregistrate până acum nu se încadrează în „alertă răpire copii”;**

➤ **nu au fost înregistrate în cursul anului 2019 cazuri cu victime ale unor abuzuri din rândul copiilor instituționalizați în centrele rezidențiale aparținând DGASPC Vaslui;**

➤ în urma apariției și mediatizării cazului Caracal, disparițiile de minori (indiferent de calitatea minorului - beneficiar al centrelor de protecție socială sau din familie tradițională) au fost tratate cu aceeași celeritate, constatându-se însă că și alte instituții implicate în procesul de căutare au reacționat mult mai prompt la solicitările organelor de poliție;

➤ În ceea ce privește pregătirea profesională continuă la nivelul IPJ Vaslui, în fiecare an sunt prevăzute teme care au ca obiect identificarea persoanelor dispărute, inclusiv minori, teme care sunt prezentate în module restrânse, cu dezbateri pe spețe concrete. În acest sens, cu titlu de exemple, s-a făcut referire la unele teme care au fost incluse în anul curent de pregătire profesională:

- *Modul de acțiune al poliției în cazurile copiilor dispăruți sau victime ale abuzurilor, traficului de persoane și pornografiei infantile pe internet - Dispoziția IGPR nr. 44/02.05.2007, al cărei conținut ne-a fost remis în copie;*

- *Canale oficiale de cooperare polițienească internațională;*

- *Principiile prelucrării datelor cu caracter personal, drepturile persoanei vizate și exercitarea acestora;*

- *Punerea în executare a măsurilor de siguranță;*

- *Atribuții ale șefului echipei de cercetare la fața locului/a polițistului ajuns primul la fata locului;*

- *Organizarea și desfășurarea activității poliției pentru investigarea infracțiunilor comise de minori sau asupra minorilor;*

- *Investigația - mijloc de obținere a informațiilor și de verificare a acestora;*

➤ printre soluțiile care ar putea contribui la o rezolvare mai rapidă a cazurilor de dispariții (plecări voluntare) au fost menționate cele privind instalarea unor camere de luat vederi (obligație în sarcina DGASPC Vaslui), care să furnizeze imagini din proximitatea centrelor în care sunt cazați copiii, precum și deținerea de către fiecare copil a unui telefon, care ar putea ușura activitatea de căutare în astfel de cazuri;

➤ **s-a opinat** că pentru o mai bună monitorizare a copiilor predispuși să plece din centre rezidențiale și găsirea unor strategii care să conducă la descurajarea părăsirii voluntare a acestora, **ar trebui reînființată calitatea de membru în comisia de protecție a copilului**, ce funcționează la nivel județean, **pentru un reprezentant al inspectoratului teritorial de poliție** (s-a precizat că printr-un ordin al ministrului de interne s-a renunțat la această calitate în urmă cu circa doi ani);

➤ **nu există o dotare materială corespunzătoare a poliției pentru căutarea persoanelor dispărute**, în special în zone accidentate, **apreciindu-se că ar fi necesară achiziționarea unor echipamente specifice în acest scop** (ex. ATV—uri; drone etc.).

Practic, părăsirea voluntară a centrelor de ocrotire este un prim pas în soluția imaginată de copii pentru a găsi un răspuns la problemele cu care se confruntă. Motivele care susțin decizia de părăsire a centrului sunt de fapt forme de soluții, alese după capacitatea de înțelegere a

fiecărui copil, care să le ofere o detașare temporară de tensiunile cotidiene, și se traduc în destinații sau comportamente diverse în perioada lipsei din centre. **Cauzele părăsirii fără permisiune a centrelor rezidențiale**, de către minori, pot fi:

- tensiunea situațiilor diverse la care copilul este supus în centrele de ocrotire, cât și din cauza unor **caracteristici specifice de personalitate ale unor copii**, fapt ce determină reacția de fugă;

- **tulburările de comportament ale unor copii**, provenite din factori diverși: genetici, handicapuri fizice și mentale, mesaje contradictorii în educația copiilor, lipsa modelelor de convingeri și comportament care influențează conduita copiilor, divorțul părinților sau decesul unuia dintre părinți, abandonarea copiilor în centre de ocrotire etc;

- carențe instructiv-educative ale minorilor, **absența unei instruirii adecvate în concordanță cu vârsta cronologică**;

- **lipsa unui program bine stabilit**, care să le confere posibilitatea desfășurării unor activități planificate de stimulare intelectuală/creativă, terapie ocupațională, activități menite să le dezvolte deprinderile de viață independentă sau activități sportive;

- **modele de comportament disfuncționale receptate în familie**: lipsa interesului pentru studii, lipsa de organizare a vieții, rezolvarea conflictuală a diferendelor, antecedente penale ale membrilor familiei, consum frecvent de alcool al unora dintre membrii familiei. Absența unor modele parentale pozitive și a unui climat echilibrat în familia de origine își pun amprenta asupra dezvoltării personalității copilului. **În absența unor modele pozitive** în rândul tinerilor și chiar a promovării în mass-media sau în mediul on-line a unor comportamente ce întăresc sistemul dobândit (agresivitate sub toate formele, consum de alcool/substanțe interzise, sexualitate fără control și relații întâmplătoare, stimă de sine scăzută, **comportamente ce sfidează bunul simț, legalitatea și morala**), **copiii nu găsesc echilibrul și sensul propriei valorizări, nu își doresc să aibă realizări în plan profesional ori personal și nu acced spre atingerea unor obiective, planificându-și viitorul**;

- **capacitate scăzută de conștientizare a riscurilor în cazul expunerii la situații potențial periculoase**, având în vedere informațiile referitoare la fetele care au părăsit centrele pentru a merge la domiciliul prietenilor ori a celor care consimt fără opreliști la relații întâmplătoare cu diverse persoane, mai mult sau mai puțin cunoscute.

Concluziile anchetei, în raport cu obiectivele stabilite pentru IPJ Vaslui, sunt următoarele:

1. **Fiecare caz de dispariție**, rămas nesoluționat până la data efectuării anchetei, are aceeași caracteristică principală: **reprezintă o plecare voluntară dintr-un centru rezidențial aparținând DGASPC Vaslui, fără aprobare, multiplicată în timp, a unui anumit beneficiar**;

2. Pentru o mai bună monitorizare a copiilor predispuși să plece fără aprobare din centrele rezidențiale și identificarea mai ușoară a unor strategii care să conducă la descurajarea părăsirii voluntare a centrelor de către aceștia, **ar trebui reintrodus ca membru în cadrul comisiei de protecție a copilului**, ce funcționează la nivel județean, **un reprezentant al inspectoratului teritorial de poliție**, așa cum a existat anterior adoptării Hotărârii Guvernului nr. 502/2017;

3. Nu există o dotare materială corespunzătoare a poliției pentru căutarea persoanelor dispărute în zone accidentate, astfel încât, pentru buna desfășurare a acestei activități **ar fi necesară achiziționarea unor echipamente specifice acestui scop** (ex. ATV-uri; drone etc.).

Prin Hotărârea Guvernului nr. 502/2017 privind organizarea și funcționarea comisiei pentru protecția copilului s-a abrogat Hotărârea Guvernului nr. 1437/2004 privind organizarea și metodologia de funcționare a comisiei pentru protecția copilului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 872 din 24 septembrie 2004, prin modificările aduse **renunțându-se la calitatea de membru al reprezentantului inspectoratului teritorial de poliție în comisia de protecția copilului**, organ de specialitate, fără personalitate juridică, al consiliului județean, respectiv al consiliului local al sectorului municipiului București, cu activitate decizională în materia protecției și promovării drepturilor copilului.

Ca număr total, comisia pentru protecția copilului a rămas cu șapte membri, așa cum prevedea vechea reglementare (H.G. nr. 1437/2004), însă prin art. 3 din HG 502/2017 s-a modificat componența acesteia, în sensul că s-a renunțat la calitatea de membru al reprezentantului inspectoratului teritorial de poliție, în detrimentul unui nou reprezentant al organismelor private acreditate, propus de secretarul județului, respectiv al sectorului municipiului București, astfel încât în acest moment, potrivit art. 3 alin. (1) lit. f) comisia pentru protecția copilului funcționează cu doi reprezentanți ai organismelor private acreditate, propuși de secretarul județului, respectiv al sectorului municipiului București – membri.

În opinia reprezentanților DGASPC Vaslui și celor de la Inspectoratul Județean de Poliție Vaslui, este inutilă prezența în cadrul comisiei pentru protecția copilului a doi membri din rândul organismelor private acreditate, existând argumente solide că revenirea la calitatea de membru în comisia de protecție a copilului a reprezentantului desemnat din cadrul inspectoratului teritorial de poliție ar aduce un plus de calitate în materia protecției și promovării drepturilor copilului.

În acest context, având în vedere constatările la nivelul Inspectoratului de Poliție Județean Vaslui, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituția României și ale art. 15 alin. (2), art. 16, art. 24 alin. (1) și (2) și art. 26 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată;

Pentru realizarea scopului constituțional și legal privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului în raporturile cu autoritățile publice, Avocatul Poporului emite prezenta:

RECOMANDARE

1. **Ministrul Afacerilor Interne va analiza oportunitatea promovării unui act normativ prin care să fie creat cadrul legal necesar reînființării calității de membru pentru un reprezentant al inspectoratului teritorial de poliție, în comisia de protecție a copilului, organ de specialitate, fără personalitate juridică, al consiliului județean, respectiv al consiliului local al sectorului municipiului București, cu activitate decizională în materia protecției și promovării drepturilor copilului, existând argumente potrivit cărora această măsură ar putea contribui la o mai bună gestionare a situației copiilor predispuși să părăsească centrele de tip rezidențial din cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului, precum și pentru identificarea unor metode mai eficiente de prevenire a unor astfel de cazuri;**

2. **Ministrul Afacerilor Interne va dispune măsurile necesare privind dotarea materială corespunzătoare, în special a Serviciilor Investigații Criminale din cadrul Inspectoratelor județene de poliție, pentru achiziționarea unor echipamente specifice pentru căutarea persoanelor dispărute în zone accidentate (ex. ATV-uri; drone etc.)**

Ministerul Afacerilor Interne va informa instituția Avocatul Poporului cu privire la însușirea Recomandării, comunicând măsurile dispuse.

Vă rog să primiți, Stimate Domnule Ministru, asigurarea înaltei mele considerații.

Avocatul Poporului,

București, 19 decembrie 2019